herpy

GEKONY

Marbled velvet gecko

Oedura marmorata

Oedura marmorata jest gatunkiem typowym rodzaju: to nocny gekon z Top End w północnej Australii o marmurkowym ubarwieniu i krótkim, zgrubiałym ogonie, żyjący na skałach i drzewach. Od 2016 roku nazwa ta odnosi się wyłącznie do zwierząt z Top End, dlatego starsze informacje o hodowli pod tą nazwą mogą dotyczyć innych gatunków.

Rodzina: Diplodactylidae Dawna nazwa: *Oedura verrillii; Oedura fracticolor*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**9-11 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**10-15 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny i skalny**
Środowisko	**Sawanna i tereny skaliste**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**45 × 45 × 45 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**24-27 °C**
Miejsce wygrzewania	**29-33 °C**
Temperatura w nocy	**18-22 °C**
Wilgotność	**40-60%**
UVB	**Opcjonalne** Strefa Fergusona 1
Zimowanie	**16-18 °C** 4 tygodni
Pokarm	**Owady**
Utrzymanie	**Pojedynczo, w parach lub jeden samiec z kilkoma samicami**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**1-2 jaj**
Zniesienia w roku	**3-5**
Inkubacja	**55-70 dni** przy 27-29 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Oedura marmorata to średniej wielkości, nieco spłaszczony gekon o dużej głowie, dużych oczach i miękkiej, aksamitnej skórze. Epitet gatunkowy *marmorata* oznacza "marmurkowy" i nawiązuje do nieregularnego wzoru jasnych i ciemnych pól na grzbiecie. Nazwa rodzajowa *Oedura* oznacza "zgrubiały ogon" i właśnie zwierzęta z Top End mają krótki, gruby, cebulowaty ogon, jeśli jest nienaruszony. Na końcach palców znajduje się kilka dużych, płaskich lamelek, które zapewniają dobrą przyczepność do skał i kory.

Gatunek osiąga do około 11 cm długości od pyska do kloaki. Wymiary pochodzą z czasów przed podziałem gatunku i mogą obejmować również blisko spokrewnione gatunki. Długość życia nie jest udokumentowana dla tego gatunku; 10-15 lat i duża część parametrów hodowlanych są zapożyczone od pozostałych gatunków rodzaju, zwłaszcza *Oedura monilis*.

O. marmorata została opisana przez Johna Edwarda Graya w 1842 roku i jest gatunkiem typowym rodzaju *Oedura*. W 2016 roku poddano rewizji marmurkowe *Oedura* z suchych i półsuchych regionów Australii, które wcześniej uznawano za ten sam gatunek. Cztery tamtejsze populacje okazały się innymi gatunkami: *Oedura cincta* w środkowej i wschodniej części interioru, *Oedura fimbria* w Pilbarze i Gascoyne oraz *Oedura bella* w okolicach Zatoki Karpentaria. Tylko zwierzęta z Top End na Terytorium Północnym to *O. marmorata* i wszystkie mają krótki, zgrubiały ogon, podczas gdy pozostałe gatunki mają ogon długi i zwężający się. Informacje hodowlane sprzed 2016 roku często dotyczą więc innych gatunków, a zwierzęta w handlu nie zawsze są oznaczane według nowych granic.

Podobnie jak u innych krewniaków ogon może zostać odrzucony i nie odrasta już w tej samej formie. Gatunek jest spokojny, ale szybki i potrafi zeskoczyć z ręki.

Występowanie i środowisko

Oedura marmorata występuje wyłącznie w Australii, w Top End na Terytorium Północnym, tropikalnym północnym krańcu kraju. Miejscem typowym jest Port Essington na Półwyspie Cobourg.

Starsze doniesienia z Australii Zachodniej, wnętrza Australii, Queenslandu i Nowej Południowej Walii dotyczą obecnie *Oedura cincta*, *Oedura fimbria* i *Oedura bella*. Zasięg w Top End nie jest ostro wyznaczony, więc obszar na mapie jest szacunkowy.

> **Naturalny zasięg:** Australia.

ŚRODOWISKO

Oedura marmorata żyje w Top End, gdzie klimat jest tropikalny, z gorącym, wilgotnym latem i suchą, nieco chłodniejszą zimą. Zamieszkuje skalne występy, szczeliny i kamieniste zbocza na sawannie i w widnym lesie, wspina się także na drzewa. W dzień kryje się w szczelinach, pod luźnymi kamieniami i pod korą.

Po zmroku wychodzi z kryjówki i poluje na owady. Sucha zima jest prawdopodobnie ważna dla rozrodu.

Hodowla

TERRARIUM

Para *Oedura marmorata* potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 45 × 45 × 45 cm (długość × szerokość × wysokość). Pojedynczego gekona można trzymać w nieco mniejszym, ale gatunek jest większy niż wielu jego krewniaków, więc większe terrarium jest korzystne.

Urządź terrarium płaskimi płytami łupka i korka ustawionymi skośnie lub pionowo, tak aby gekon mógł siedzieć w wąskich szczelinach i przyciskać grzbiet i brzuch do powierzchni. Zapewnij kilka kryjówek po obu stronach. Jako podłoże sprawdzi się mieszanka około 60 % piasku do piaskownicy i 40 % przesianego torfu w warstwie 3-5 cm. Tło ze sztucznej skały daje zwierzętom poczucie spokoju.

Gatunki z tego rodzaju wspinają się również po szkle, dlatego pokrywa musi szczelnie przylegać. Zadbaj o dobrą wentylację.

TEMPERATURA

Temperatura w dzień wynosi 24-27 °C, z miejscem do wygrzewania o temperaturze 29-33 °C, np. pod małą lampą nad płytą korkową lub płaskim kamieniem. Ciepło żarówki bywa bardzo różne, więc zawsze mierz temperaturę termometrem cyfrowym.

W nocy temperatura może spaść do 18-22 °C.

Jeśli chcesz rozmnażać zwierzęta, najważniejsza jest chłodna przerwa zimowa. Obniż temperaturę do 16-18 °C bez miejsca do wygrzewania na cztery tygodnie, zraszaj tylko 1-2 razy w tygodniu i nie karm. Następnie ponownie podnieś temperaturę. Zbyt słabe schłodzenie zimowe to najczęstsza przyczyna słabych wyników rozrodu w tym rodzaju. Bez rozrodu przerwa zimowa nie jest konieczna.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza wynosi 40-60 %. Zraszaj terrarium 3-4 razy w tygodniu, aby zwierzęta mogły pić krople z płyt, i najlepiej postaw małą miskę z wodą. Pozwól terrarium wyschnąć między zraszaniami, aby podłoże nie było stale mokre. Wilgotna kryjówka z mchem pomaga przy linieniu. Po przerwie zimowej przez pierwsze trzy tygodnie zraszaj codziennie.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

OŚWIETLENIE I UVB

Oedura marmorata prowadzi nocny tryb życia i nie ma udokumentowanego zapotrzebowania na UVB. Jeśli stosujesz UVB, powinno to być słabe światło (strefa Fergusona 1) z dużą ilością cienia, tak aby zwierzęta mogły całkowicie się od niego oddalić.

Wapń z D3 podawany z pokarmem pokrywa zapotrzebowanie. Utrzymuj oświetlenie przez około 12 godzin dziennie w półroczu letnim i nieco krócej zimą, jeśli chcesz zapewnić zwierzętom przerwę zimową. Unikaj bezpośredniego słońca, które szybko przegrzewa terrarium.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ŻYWIENIE

Oedura marmorata żywi się owadami i przyjmuje większość owadów karmowych odpowiedniej wielkości: świerszcze, szarańczę, karaczany, mniejsze mączniki i larwy muchy czarnej (Hermetia illucens). Ofiara nie może być dłuższa niż szerokość głowy gekona.

Dorosłym podawaj 3-4 owady na zwierzę 3-4 razy w tygodniu, a młodym trochę codziennie lub co drugi dzień. W czasie przerwy zimowej nie karmi się. Obsypuj owady wapniem, regularnie wapniem z D3 i od czasu do czasu preparatem multiwitaminowym. Samice w rozrodzie i młode potrzebują dodatkowego wapnia. Usuwaj niezjedzone owady, aby nie przeszkadzały gekonowi podczas snu.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Oedura marmorata to spokojne i skryte zwierzę, aktywne głównie po zmroku, choć czasem można je zobaczyć także w dzień. Gdy czuje się zagrożone, wygina grzbiet i macha ogonem. Kilka gatunków z tego rodzaju porusza też ogonem, zanim chwyci ofiarę.

Gatunek można trzymać pojedynczo, w parach lub w małych grupach z jednym samcem i dwiema samicami. Nie trzymaj razem dwóch samców. Zapewnij wszystkim zwierzętom kilka kryjówek. Bierz gekona do ręki tylko wtedy, gdy to konieczne, i pozwól mu przechodzić z ręki do ręki, zamiast go chwytać.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samce *Oedura marmorata* rozpoznaje się po dwóch małych wybrzuszeniach na spodzie nasady ogona, czyli zgrubieniach hemipenisów, oraz po wyraźnych porach przedkloakalnych. Samica jest zwykle nieco mniejsza i smuklejsza. Wiek osiągnięcia dojrzałości płciowej nie jest udokumentowany dla tego gatunku; w obrębie rodzaju zwierzęta dojrzewają zwykle po 1-3 latach. Zwierzęta hodowlane powinny być silne, dorosłe i w dobrej kondycji. Zwróć szczególną uwagę na wapń dla samic.

GODY I KOPULACJA

Sezon rozrodczy przypada na australijskie lato, mniej więcej od października do lutego. Zacznij od chłodnej, suchej przerwy zimowej z krótszym dniem. Gdy wiosną temperatura, oświetlenie i zraszanie znów rosną, zwierzęta zaczynają kopulować. Trzymaj jednego samca z jedną lub dwiema samicami. Bez wystarczającego schłodzenia zimowego samice często składają niewiele jaj lub nie składają ich wcale.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa 1-2 jaja naraz, zwykle 2. Licz się z 3-5 zniesieniami w sezonie. Umieść w terrarium mały plastikowy pojemnik lub doniczkę z otworem wejściowym i 3-5 cm wilgotnego materiału, np. pół na pół piasku i włókna kokosowego. Dopóki materiał całkiem nie wyschnie, nie szkodzi, jeśli jaja zostaną znalezione dopiero po kilku dniach. Przez cały sezon podawaj samicy wapń i obfitość owadów.

INKUBACJA

Ostrożnie przenieś jaja do małego pojemnika z wermikulitem zmieszanym z wodą w proporcji 1:1 wagowo i nie obracaj ich. Użyj inkubatora utrzymującego 27-29 °C. Wyklucie następuje po 55-70 dniach. Nie wiadomo, czy temperatura decyduje o płci młodych.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode linieją wkrótce po wykluciu, a potem zaczynają przyjmować małe świerszcze. Trzymaj młode na ręczniku papierowym, aby widzieć pokarm i odchody, i zapewnij im wilgotną kryjówkę. Zraszaj lekko, ale pozwól terrarium wyschnąć między zraszaniami. Karm je codziennie lub co drugi dzień maleńkimi owadami obsypanymi wapniem. Rozdziel młode, gdy płeć stanie się widoczna. Jeśli młode ma trudności z linieniem, pomaga doba w małym pojemniku z wilgotną szmatką.

Zdrowie i częste błędy

Oedura marmorata jest odporna, a typowe błędy są takie same jak u innych owadożernych gekonów:

- Niedobór wapnia i D3, zwłaszcza u młodych i samic rozrodczych. Prowadzi to do miękkich szczęk, wygiętych kończyn i drżenia. Regularnie obsypuj owady.
- Resztki wylinki na palcach i końcu ogona, jeśli powietrze jest zbyt suche. Zapewnij wilgotną kryjówkę i usuń resztki wilgotną szmatką.
- Otyłość, jeśli gekon jest zbyt często karmiony tłustymi owadami, takimi jak mączniki i zophobasy.
- Pleśń i bakterie w stale mokrym podłożu. Zadbaj o wentylację i pozwól podłożu wyschnąć między zraszaniami.
- Słabe wyniki rozrodu bez wystarczająco chłodnej przerwy zimowej.

Gekon powinien mieć czyste oczy, pełny ogon i dobrą przyczepność. Zwróć się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę traci na wadze, nie je przez kilka tygodni lub wydaje się osowiałe.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.